

Asia: VN/26600/2023

Lausuntopyyntö: Työryhmän mietintö ulosottosäätelyn uudistamisesta

Tulojen ulosmittaus

Lausuntonne yleisesti tulojen ulosmittausta koskevista muutosehdotuksista.

Suomen velalliset ry kiittää osallistumismahdollisuudesta työryhmään ja toteaa lisäyksenä seuraavanlaisesti tulojen ulosmittauksesta:

Velallisten asemaa ei saa heikentää entisestään uusilla kuluilla tai koroilla, jotka vahvistavat velkojen asemaa tai ulosottolaitoksen kannattavuutta. Mahdolliset lisäkulut voivat oleellisesti heikentää velallisten taloudellista asemaa tulojen ulosmittauksen jälkeen. Ulosmittauksen ohjaaminen ensisijaisesti korkoihin ja kuluihin heikentää velallisen yhteiskunnallista asemaa, koska velkakierre on tästä johtuen pitkä eivätkä velat lyhene kuten esimerkiksi näin tapahtuu normaalissa lainan takaisinmaksutilanteissa. Ulosottomaksujen tulisivatkin ensisijaisesti aina kohdistua velan pääomaan.

Ulosoton asiakkaana pitkäaikaisesti olevien henkilöiden syrjäytyminen yhteiskunnasta lisääntyy mitä pidempään asiakassuhde kestää. Ulosmittauksen kohdistuessa ensisijaisesti pääomaan olisi näillä toimilla seuraavanlaiset vaikutukset: asiakassuhde ei vaikuttaisi työn tai opiskelupaikan saantimahdollisuuksiin, ei rajoittaisi elämää tai eristäisi velallista yhteiskunnasta, palautuminen ”yhteiskuntakelpoiseksi” yhteiskunnan silmissä nopeutuisi ja ulosmittaus olisi ihmisarvoista sekä tehokkaampaa.

Pitkään ulosoton asiakkaana olevat myös osaltaan eivät osallistu yhteiskunnan tuottavuuden kehittämiseen, koska heillä ei ole siihen tarvittavaa ostovoimaa. Velkojenmaksu nopeammin vaikuttaa yhteiskunnan kannattavuuden parantumiseen, koska velallinen on pois erilaisten lisätukien, kuten esimerkiksi toimeentulotuen piiristä. Tällä hetkellä valtion erilaisia tukia ”virtaa kiertoteitse” velkojen kassaan. Suomen velalliset ry ymmärtää, että joissakin tapauksissa voitaisiin uudistettua järjestelmää käyttää väärin, mutta tämä toimi tulisivatkin kohdistaa niihin asiakkaisiin, jotka esimerkiksi ovat olleet ulosotossa 3 vuotta tai ulosottomittaukset eivät lyhennä itse velkaa ison velkamäärän vuoksi. Osaltaan pääomaan ulosmittauksen kohdistaminen voisi toimia myös kannusteena nopeampaan velkojen maksuun. Usein velkojen siirtyessä ulosottoon on velkoja saanut jo hyvän korkotuoton rahoitukselleen ja täten olisi kohtuullista rajoittaa kohtuuttomien kulujen sekä

korkojen perintä. Tällä hetkellä ulosottomaksut eivät ole kohtuullisia pitkäaikaisesti ulosotossa asiakkaina olleille.

Lausuntonne ehdotuksesta säilyttää velallisen suojaosuus takuueläkkeen tasolla (ehdotettu muutos ulosottokaaren 4 luvun 48 §:ään).

Suojaosuus tulisi olla vähintään takuueläkkeen tasolla vuosittaisine indeksikorotuksineen.

Lausuntonne ehdotetuista ulosmittauksen määrän laskentasäännöistä (ehdotetut muutokset 4 luvun 49 ja 50 §:ään sekä ehdotettu uusi 49 a §).

Laskentasääntö tulisi olla selkeä ja ymmärrettävä, joka helpottaisi velallisen omaa taloudenhoitoa sekä vähentäisi virheiden määrää palkanlaskijoilla.

Lausuntonne ehdotuksesta velallisen elatuksen varassa olevien henkilöiden huomioimiseen tulojen ulosmittauksessa (ehdotetut muutokset 4 luvun 48 ja 49 §:iin).

Elatuksen varassa olevien huomioituna tulojen ulosmittauksessa tulisi olla jatkossakin mahdollista.

Lausuntonne ehdotuksesta poistaa vapaakuukausia koskevat säännökset sekä muuttaa ulosmittauksen rajoittamista koskevaa säännöstä. (Ehdotus muuttaa 4 luvun 51 § ja kumota 4 luvun 52 ja 53 §:t).

Vapaakuukausien määrään emme toivo mitään muutoksia. Vapaakuukausi on velalliselle elintärkeä keino saada tehdä hankintoja omaan talouteen eikä vaikuta oleellisesti velkojen maksunopeuteen.

Lausuntonne työryhmän mietinnön jaksossa 5.1 esitetystä sekä oikeusministeriön muistiossa käsitellystä vaihtoehdosta, jossa velalliselle viran puolesta myönnettävät vapaakuukaudet säilytettäisiin osittain.

Viittaamme edelliseen: Vapaakuukausien määrään emme toivo mitään muutoksia. Vapaakuukausi on velalliselle elintärkeä keino saada tehdä hankintoja omaan talouteen eikä vaikuta oleellisesti velkojen maksunopeuteen.

Lausuntonne ehdotetusta muutoksesta jatkuvan elatusavun perintää koskevaan säännökseen (ehdotettu muutos 4 luvun 54 §:ään).

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne tulojen ulosmittaukseen ehdotettujen muutosten taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutuksista palkan maksajien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Maksuhäiriömerkintä on ”pahempi rangaistus” kuin mitä Suomen laissa rikoksista määrätään. Oikeilla ratkaisuilla saadaan maksuhäiriömerkintöjen ja ulosoton asiakkaiden määrä laskemaan.

Häpeä ulosoton asiakkuudesta voi joissakin tapauksissa vaikuttaa työntekijän työmoraaliin ja työn tuottavuuteen työpaikalla.

Muut ulosottokaaren muutosehdotukset

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velvollisuutta lähettää ulosmittauksen ennakkoilmoitus toistuvaistulon ulosmittauksesta ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotetut muutokset 3 luvun 33 ja 34 §:iin)

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa luonnollisen henkilön rahavaroja koskevaa erottamisetua ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 21 §:n 1 momentin 6 kohtaan)

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta lisätä lakiin velallisenä olevan kuolinpesän rahavaroja koskeva erottamisetu ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu 4 luvun 21 §:n uusi 3 momentti)

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisen maksusuunnitelman lakkauttamista koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 4 luvun 59 §:n 2 momenttiin)

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotuksesta muuttaa velallisenä olevalta kuolinpesältä ulosmitattujen varojen tilittämistä koskevaa säännöstä ja ehdotuksen arvioiduista vaikutuksista. (Ehdotettu muutos 6 luvun 16 §:n 1 momenttiin)

Ei lausuttavaa.

Sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaus

Lausuntonne työryhmän ehdotuksesta muuttaa sosiaaliturvaetuuksien ulosmittausta koskevaa lainsäädäntöä.

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne työryhmän ehdotuksen vaikutuksista. Arvioitko sosiaaliturvaetuuksien ulosmittaukseen ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Ei lausuttavaa.

Henki- ja eläkevakuutusten ulosmittaus

Lausuntonne ehdotetusta ulosottokaaren 4 luvun 70 §:n muutoksesta ja sen arvioiduista vaikutuksista. Arvioitko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne ehdotetusta vakuutusopimuslain 54 §:n muutoksesta ja sen arvioiduista vaikutuksista. Arvioitko ehdotetulla muutoksella olevan sellaisia vaikutuksia, joita mietinnössä ei ole tunnistettu?

Ei lausuttavaa.

Varojen kohdentaminen saatavan osille

Lausuntonne työryhmän muistiosta

Ei lausuttavaa.

Muut mietintöä koskevat huomiot

Lausunnonantajan muut huomiot työryhmän mietinnöstä, työryhmän varojen kohdentamista koskevasta muistiosta tai oikeusministeriön vapaakuukausia koskevasta muistiosta.

Ei lausuttavaa.

Packalén Sari

Suomen velalliset ry - Suomen velalliset ry:n puolesta; Puheenjohtaja Jari
Kaikkonen ja sihteeri Sari Packalén